यत्र" श्रीधरः । "वकराक्षसमिव गृहीतैकचक्राम्" काद० । वकस्य तत्पुरीग्रहणभीमकर्त्तृकवधकथा च" भा०आ०१५७ अध्यायादौ । "एकचक्रां गतास्ते तु कुन्तीपुत्राः महाबला" इत्यादिना "भज्यमानस्य भीमेन तस्य घोरस्य रक्षस" इत्यन्तेन १६३अ० वर्णिता ।

एकचत्वारिंशत् स्त्री एकाधिका चत्वारिंशत् शा०त० । (एकचल्लिश) १एकाधिकचत्वारिंशत्संख्यायां २तत्संख्यान्विते च बहुत्वबोधकत्वेऽपि उभयत्र नित्यैकवचनम् । एवमेकविंशति एकत्रिंशत् एकपञ्चाशत् एकषष्टि एकसप्तति एकाशीति एकनवति इत्येते शब्दाः क्रमेण एकविंशत्यादिसंख्यायां तदन्विते च स्त्री एकाधिकादश इत्यत्र तु आत् एकादश इति भेदः सर्वेभ्यः पूरणे डट् । एकचत्वारिंशादिस्तत्तत्संख्यापूरणे त्रि० स्त्रियां ङीप् ।

एकचर त्रि०एकः सन् चरति चर-पचा०अच् सुप्सुपेति स० । एककोभूत्वा चारिणि सहायचारिणि । "मुनिरेकचरः श्रीमान्" धर्म्मो विग्रहवानिव" भा०व०७९अ० । "अनोकशायी लघुरल्पचारश्चरन् देशानेकचरः स भिक्षुः" भा०आ० ९१अ० । "न भक्षयेदेकचरान् अज्ञातांश्च मृगद्विजान्" मनुः । "ये एकाकिनः प्रायेण चरन्ति सर्पादयस्तानेकचरान्" कुल्लू०अयमेकचरोऽभिवर्त्तते माम्" किरा० । "पृथिव्यामेकचरः परिबभ्राम" भा०५,५,३० ।

एकचरण पु० एकश्चरणो यस्य । एकपादयुक्ते १मनुष्यभेदे २तद्युक्तजनपदभेदे च स च देशः बृहत्सं० कूर्मविभागे ऐशान्यामुक्तः । "ऐशान्यामेकलव्यराज्यपशुपालकवीरकाश्मीरा" इत्युपक्रम्य "एकचरणानुविश्वाः सुवर्णभूर्वसुवनं दिविष्ठाश्च" [यगमने

एकचर्य्या स्त्री एकस्य चर्य्या चर-भावे क्यप् ६त० । असहा-

एकचारिन् त्रि०एकः सन् चरति चर-णिनि "सुप्सुपेति" स० । असहायचरे १एकचरे त्रि० । २बुद्धसहचरभेदे पु०त्रिका० ।

एकच्छाया स्त्री एकस्य ऋणशोधनेऽन्यासहायस्याधमर्णस्य च्छाया सादृश्यम् । अधमर्णसादृश्ये । "बहवः स्युर्यदि स्वांशान् दद्युः प्रतिभुवोधनम् । एकच्छायाश्रितेष्वेषु धनिकस्य यथारुचि" या० । "एकच्छायाश्रितेषु प्रतिभूषु एकस्याधमर्णस्य छाया सादृश्यं तामाश्रिताः एकच्छायाश्रिताः अधमर्णो यथा ऋणदानाय स्थितस्तथा दानप्रतिभुवोऽपि प्रत्येकं द्रव्यदानाय स्थिताः" मिता० । "एकच्छायाप्रविष्टानां दाप्यो यस्तत्र दृश्यते । प्रोषिते तत्सुतो दाप्यः पित्र्यमंशं मृते सति" कात्या०स्मृ० । एकैव च्छाया आच्छादनरूपा यत्र । तुल्यच्छादने त्रि० "एकच्छायं चक्रतुस्तावाकाशं शरवृष्टिभिः" भा० वि० १८७ ।

एकज त्रि०एकस्मात् जायते जन-ड ५त० । १एकस्माज्जाते "साकञ्जानां सप्तधमाहुरेकजम्" ऋ० १, १६४,१५ । साकंजानामेकस्मादादित्यात् सहोत्पन्नानामृतूनां मध्ये सप्तधं सप्तममृतुम् एकजमेकेनोत्पन्नमाहुः कालतत्त्वविदः, चैत्रादीनां द्वादशानां मासानां द्वयमेलनेन वसन्ताद्याः षडृतवो भवन्ति अधिमासेनैक उत्पद्यते सप्तमर्त्तुः" भा० । एकेन जातमित्युक्तिश्चिन्त्या कर्त्तृकरणयोरेव तृतीयासमासो न हेतुतृतीययेति नियमात् । २सोदरासोदरभ्रातरि तयोरेकशरीरोत्पन्नत्वात् एकजत्वम् ३भागिन्यां स्त्री जन-क्त । ५त० । एकजातादयोऽप्यत्र सर्वेषामेकजातानामेकश्चेत् पुत्रवान् भवेत् । सर्वास्तांस्तेन पुत्रेण पुत्रिणोमनुरब्रवीत्" स्मृतिः "बह्वीषु चैकजातानां नानास्त्रीषु निबोधत" मनुः । एकः असहाय एव जायते जन-ड सुप्सुपेति स० । ४असहायतया जाते "एकजम्" कात्या० ६, १,१ । "एकः असहाय एव भूमेर्जातः तमेकं यूपं वृश्चति" कर्कः । "उग्रं ते पाजो न त्वा रुरुध्रे वशी वशं नयस एकज ! त्वम्" ऋ० १०,८४,३ ।

एकजटा स्त्री एका जटा यस्याः । सर्व्वतारिणीगणप्रकृतिरूपे देवीभेदे तदाविर्भावः कालिका०६१अ०वर्णितो यथा "सर्वे सुरगणाः सेन्द्रास्ततोगत्वा हिमाचलम् । गङ्गावतारनिकटे महामायां प्रतुष्टुवुः । अनेकशः स्तुता देवी तदा सर्वामरोत्करैः । मातङ्गवनिताभूर्त्तिर्भूत्वा देवानपृच्छत । युष्माभिरमरैरत्र स्तूयते का च भाविनी । किमर्थमागतायूयं मातङ्गस्याश्रमं प्रति । एवं ब्रुवन्त्या मातङ्ग्यास्तस्यास्तु कायकोषतः । समुद्भूता ब्रवीद्देवी मां स्तुवन्ति सुरा इति । शुम्भो निशुम्भोह्यसुरौ बाधेते सकलान् सुरान् । तस्मात् तयोर्बधायाहं स्तुयेऽद्य सकलैः सुरैः । विनिःसृतायां देव्यान्तु मातङ्ग्याः कायतस्तदा । भिन्नाञ्जननिभा कृष्णा साभूत् गौरी क्षणादपि । कालिकाख्याऽभवत् सापि हिमाचलकृताश्रया । तामुग्रतारामृषयो वदन्तीह मनीषिणः । उग्रादपि भयात् त्राति यस्माद्भक्तान् सदाम्बिका । एतस्याः प्रथमं बीजं कथितं तन्त्रमेव च । एषैवैकजटा ख्याता यस्मात्तस्या जटैकिका । शृणुतं चिन्तनं चास्याः सम्यक् वेतालभैरवौ ! । यथा ध्यात्वा महादेवीं भक्तः प्राप्नोत्यभीप्सितम् । चतुर्भुजां कृष्णवर्णां मुण्डमालाविभूषिताम् । खड्गं दक्षिणपाणिभ्यां बिभ्रतीन्दीवरं त्वधः । कर्त्रीञ्च